

פרשת תרומה – שישי

כז (ס) וַעֲשִׂיתָ אֶת־הַמִּזְבֵּחַ א וַתַּעֲבִיד יֵת מִדְבָּחָא, עֲצֵי שֹׁטִים חֲמִשׁ אַמּוֹת אֶרֶץ דְּאָעִי שְׁטִין: חֲמִישׁ וַחֲמִשׁ אַמּוֹת רֹחַב רְבֹועַ אַמִּין אַרְכָּא וַחֲמִישׁ יְהִיָּה הַמִּזְבֵּחַ וּשְׁלֹשׁ אַמּוֹת מִדְבָּחָא, וַתֵּלֶת אַמִּין, קִמְתּוּ: רומיה.

ס"א וַעֲשִׂיתָ אֶת הַמִּזְבֵּחַ וְגו' וְשֹׁלֵשׁ אַמּוֹת קוֹמְתּוּ: דְּבָרִים כְּכַתְּבֵן דְּבָרֵי ר' יְהוּדָה ר"י אוֹמֵר נֶאֱמַר כָּאֵן רְבֹועַ וְנֶא' בְּפָנִימֵי רְבֹועַ מָה לְהֵלֶן גְּבָהוּ פִי שְׁנַיִם מֵאָרְכוֹ אִף כָּאֵן גְּבָהוּ פִי שְׁנַיִם מֵאָרְכוֹ וּמָה אֲנִי מְקִיִּם שְׁלֹשׁ אַמּוֹת קוֹמְתּוּ מִשְׁפַּת סוֹבֵב וּלְמַעַלָּה:

כב (ב) וַעֲשִׂיתָ קִרְנֹתָיו עַל אַרְבַּע ב וַתַּעֲבִיד קִרְנוֹהִי, עַל פִּנְתָּיו מִמֶּנּוּ תִּהְיֶינָה קִרְנֹתָיו אַרְבַּע זְוִיָּתִיה מְנִיה, יְהוֹיִן קִרְנוֹהִי; וַתַּחֲפִי וַצִּפִּיתָ אֹתוֹ נְחֹשֶׁת: יְתִיה, נְחָשָׂא.

ס"ב מִמֶּנּוּ תִּהְיֶינָה קִרְנוֹתָיו: שְׁלֹא יַעֲשִׂם לְבָדִם וַיַּחֲבֵרם בּוֹ: וַצִּפִּיתָ אוֹתוֹ נְחֹשֶׁת: לְכַפֵּר עַל עֲזוֹת מִצַּח שְׁנֶאֱמַר וּמִצַּחֲךָ נְחֹשֶׁה:

כג (ג) וַעֲשִׂיתָ סִירֹתָיו לְדִשְׁנוֹ ג וַתַּעֲבִיד וַיַּעֲיוּ וּמִזְרְקָתָיו וּמִזְלָגָתָיו פְּסַכְתִּירוֹתִיה, לְמַסְפִּי וּמַחְתָּתָיו לְכָל־כְּלִיו תַּעֲשֶׂה קִטְמִיה, וּמִגְרוּפִיתִיה וּמִזְרְקוֹהִי, וַצְנוּרִיתִיה וּמַחְתִּיתִיה; לְכָל מְנוּהִי, תַעֲבִיד נְחָשָׂא.

ס"ג סִירֹתָיו: כְּמִין יוֹרוֹת: לְדִשְׁנוֹ: לְהַסִּיר דִּשְׁנוֹ לְתוֹכָהּ וְהוּא שֶׁת"א לְמַסְפִּי קִטוּמִיה לְסַפּוֹת הַדִּשָּׁן לְתוֹכָם כִּי יֵשׁ מְלוֹת בַּל' עֲבָרִית מְלָה אַחַת מִתַּחֲלַפֶּת בְּפִתְרוֹן לְשִׁמֶשׁ בְּנִין וּסְתִירָה כְּמוֹ וַתִּשְׁרַשׁ שְׁרָשִׁיהָ. אוֹיֵל מִשְׁרִישׁ. וַחֲלוּפּוֹ וּבְכָל תְּבוּאָתִי תִשְׁרַשׁ. וְכְמוֹהוּ בְּסַעֲפִיהָ פּוֹרֶיהָ. וַחֲלוּפּוֹ מִסַּעֲף פֶּאֶרָה מִפֶּשֶׁח סַעֲפִיהָ וְכְמוֹהוּ וְזֶה הָאֲחֵרוֹן עֲצָמוֹ שֶׁבָר עֲצָמוֹתָיו וְכְמוֹ וַיִּסְקְלוּהוּ בְּאַבְנִים וַחֲלוּפּוֹ סִקְלוֹ מֵאֲבֵן הַסִּירוֹ אֲבָנִיהָ. וְכֵן וַיַּעֲזֻקְהוּ וַיִּסְקְלוּהוּ אִף כָּאֵן לְדִשְׁנוֹ לְהַסִּיר דִּשְׁנוֹ וּבִלְע"ז אֲדַשְׁצֵדֶר"ר: וַיַּעֲיוּ: כְּתִרְגוּמוֹ מִגְרָפוֹת שְׁנוּטֵל בָּהֶם אֶת הַדִּשָּׁן וְהֵן כְּמִין כְּסוּי קִדְרָה שֶׁל מַתְכַּת דֶּק וְלֹא בֵּית יָד וּבִלְע"ז וּדוּ"ל: וּמִזְרְקוֹתָיו: לְקַבֵּל בָּהֶם דָּם הַזֹּבְחִים: וּמִזְלָגוֹתָיו: כְּמִין אוֹנֵקְלוֹיֹת כְּפוּפִים וּמִכָּה בָּהֶם בְּכֶשֶׁר וְנִתְחַבֵּים בּוֹ וּמִתְהַפְּכִין בָּהֵן עַל גַּחְלֵי הַמַּעֲרָכָה שֶׁיֵּהָא מִמֶּהֱרָ שְׂרָפֶתָן וּבִלְע"ז קְרוּצִי"שׁ וּבִלְשׁוֹן חֲכָמִים צְנוּרִיּוֹת: וּמַחְתָּוֹתָיו: בֵּית קַבּוּל יֵשׁ לָהֶם לְטוֹל בָּהֵן גַּחְלִים מִן הַמִּזְבֵּחַ לְשֹׂאתָם עַל מִזְבֵּחַ הַפָּנִימִי לְקִטּוֹרֶת וַע"ש חֲתִיתָן קְרוּיִים מַחְתּוֹת כְּמוֹ לַחְתּוֹת אֵשׁ מִיְקוֹד לְשׁוֹן שְׂאִיבַת אֵשׁ מִמְּקוֹמָהּ וְכֵן הִיחָתָה אִישׁ אֵשׁ בַּחֲיָקוֹ: לְכָל כְּלִיו: כְּמוֹ כָּל כְּלִיו:

כד (ד) וַעֲשִׂיתָ לוֹ מִכְבָּר מַעֲשֶׂה ד וַתַּעֲבִיד לִיה סְרָדָא, רֶשֶׁת נְחֹשֶׁת וַעֲשִׂיתָ עַל־ עוֹבֵד מִצְדָּתָא דְנְחָשָׂא; הָרֶשֶׁת אַרְבַּע טַבַּעַת נְחֹשֶׁת וַתַּעֲבִיד עַל מִצְדָּתָא, אַרְבַּע עֲזָקָן דְנְחָשָׂא, עַל, אַרְבַּעַּא סְטְרוֹהִי.

ס"ד מִכְבָּר: ל' כְּבָרָה שְׁקוֹרִין קְרִיבֵל"שׁ כְּמִין לְבוּשׁ עָשׂוּי לוֹ לְמִזְבֵּחַ עָשׂוּי חוּרִין חוּרִין כְּמִין רֶשֶׁת וּמִקְרָא זֶה מְסוּרָס וְכֵה פְתָרוֹנוֹ וַעֲשִׂיתָ לוֹ מִכְבָּר נְחֹשֶׁת מַעֲשֶׂה רֶשֶׁת:

כה (ה) וַנִּתְּתָהּ אֹתָהּ תַּחַת כְּרֶכֶב ה וַתִּתֵּין יְתָה, תַּחַת הַמִּזְבֵּחַ מִלְמָטָה וְהִיתָה סוֹבִיבָא דְּמִדְבָּחָא מְלָרַע; וַתְּהִי מִצְדָּתָא, הָרֶשֶׁת עַד חֲצִי הַמִּזְבֵּחַ: עַד פְּלָגוֹת מִדְבָּחָא.

ס"ה כְּרֶכֶב הַמִּזְבֵּחַ: סוֹבֵב כָּל דְּבָר הַמְּקִיף סָבִיב בְּעִגּוּל קְרוּי כְּרֶכֶב כְּמוֹ שְׁשָׁנִינוּ בְּהַכֵּל שׁוֹחֲטִין אֵלּוּ הֵן גּוֹלָמֵי כְּלֵי עֵץ כָּל שְׁעָתִיד לְשׁוּף וּלְכַרְכֵּב וְהוּא כְּמִין שְׁעוֹשִׁין חֲרִיצִין עִגּוּלִין בְּקֶרֶשֶׁי דְּפָנֵי הַתְּבוֹת וּסְפָסְלֵי הָעֵץ אִף לְמִזְבֵּחַ עֲשֶׂה חֲרִיץ סָבִיבוֹ וְהָיָה רַחְבּוֹ אִמָּה בְּדַפְּנוֹ לְנוֹי וְהוּא לְסוּף שְׁלֹשׁ (ס"א) אַמּוֹת שֶׁל גְּבָהוֹ כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר גְּבָהוּ פִי שְׁנַיִם כְּאָרְכוֹ הָא מָה אֲנִי מְקִיִּם וְג' אַמּוֹת קוֹמְתּוּ מִשְׁפַּת סוֹבֵב וּלְמַעַלָּה. אֲבָל סוֹבֵב לְהֵלוֹךְ הַכֹּהֲנִים לֹא הָיָה לְמִזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת אֲלֹא עַל רֹאשׁוֹ לְפָנִים מִקְרָנוֹתָיו וְכֵן שְׁנִינּוּ בַּזֹּבְחִים אֵיזָהוּ כְּרֶכֶב בֵּין קֶרֶן לְקֶרֶן וְהָיָה רֹחַב אִמָּה וּלְפָנִים מֵהֵן אִמָּה שֶׁל הַלּוֹךְ רִגְלֵי הַכֹּהֲנִים שְׁתֵּי אַמּוֹת הֵלְלוּ קְרוּיִים כְּרֶכֶב. וְדִקְדָּקְנוּ שֶׁם וְהִכְתִּיב תַּחַת כְּרֶכֶב הַמִּזְבֵּחַ מִלְמָטָה לְמַדְּנוּ שֶׁהַכְּרֶכֶב בְּצַפּוֹנוֹ הוּא וּלְבוּשׁ הַמְּכַבֵּר תַּחְתּוֹ. וַתֵּרֶץ הַמִּתְרָץ תֵּרֵי חֵד לְנוֹי וְחֵד לַכֹּהֲנִים דְּלֹא יִשְׁתַּרְגּוּ. זֶה שְׁבִדּוּפֵן לְנוֹי הָיָה וּמִתַּחְתּוֹ הַלְבִּישׁוֹ הַמְּכַבֵּר וְהִגִּיעַ רַחְבּוֹ עַד חֲצִי הַמִּזְבֵּחַ נִמְצָא שֶׁהַמְּכַבֵּר רַחֵב אִמָּה וְהוּא הָיָה סִימָן לַחֲצִי גְבָהוֹ לְהַבְדִּיל בֵּין דָּמִים הָעֲלִיוֹנִים לְדָמִים הַתַּחְתּוֹנִים וּכְנִגְדּוֹ עָשׂוּ לְמִזְבֵּחַ בֵּית עוֹלָמִים דּוּגְמַת חוּט הַסְּקָרָא בְּאֻמְצָעוֹ. וְכַבֵּשׁ שֶׁהָיָה עוֹלִין בּוֹ אַע"פ שְׁלֹא פָּרְשׁוּ בְּעִנְיָן זֶה כָּבֵר שְׁמַעְנוּ בְּפ' מִזְבֵּחַ אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִי וְלֹא תַעֲלֶה בְּמַעֲלוֹת לֹא תַעֲשֶׂה לוֹ מַעֲלוֹת בְּכַבֵּשׁ שְׁלוֹ. אֲלֹא כַּבֵּשׁ חֵלֶק לְמַדְּנוּ שֶׁהָיָה לוֹ כַּבֵּשׁ. כֵּךְ שְׁנִינּוּ בְּמַכִּילָתָא. וּמִזְבֵּחַ אֲדָמָה הוּא מִזְבֵּחַ הַנְּחֹשֶׁת שֶׁהָיָה מְמַלְאִין חֲלָלוֹ אֲדָמָה בְּמִקּוֹם חֲנִיתָן וְהַכַּבֵּשׁ הָיָה בְּדָרוֹם הַמִּזְבֵּחַ מוּבָדֵל מִן הַמִּזְבֵּחַ מְלֹא חוּט הַשְּׁעָרָה וּרְגָלָיו מְגִיעִין עַד אִמָּה סְמוּךְ לְקַלְעֵי הַחֲצֵר שְׁבִדּוּרָם לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר י' אַמּוֹת קוֹמְתּוּ. וּלְדִבְרֵי הָאוֹמֵר דְּבָרִים כְּכַתְּבֵן ג' אַמּוֹת קוֹמְתּוּ לֹא הָיָה אוֹרֶךְ הַכַּבֵּשׁ אֲלֹא י' אַמּוֹת כֵּךְ מִצְאָתִי בְּמִשְׁנֵה מ"ט מִדּוֹת וְזֶה שֶׁהָיָה מוּבָדֵל מִן הַמִּזְבֵּחַ מְלֹא הַחוּט בְּמַסְכַּת זֹבְחִים לְמַדּוּהוּ מִן הַמִּקְרָא:

כו (ו) וַעֲשִׂיתָ בָּדִים לַמִּזְבֵּחַ בָּדִי ו וַתַּעֲבִיד אַרְיִחָא, עֲצֵי שֹׁטִים וַצִּפִּיתָ אֹתָם לְמִדְבָּחָא, אַרְיִחֵי דְּאָעִי שְׁטִין; וַתַּחֲפִי יְתָהוּן, נְחָשָׂא.

ס"ו וְהוּבֵא אֶת־בָּדָיו בְּטַבַּעַת ז וַיַּעֲלֵל יֵת אַרְיִחוֹהִי, וְהָיוּ הַבָּדִים עַל־שְׁתֵּי צִלְעֹת בַּעֲזָקָתָא; וַיְהוֹן אַרְיִחָא, עַל תְּרִין סְטְרֵי מִדְבָּחָא בְּמִטְל יְתִיה.

ס"ז בְּטַבַּעוֹת: בְּאַרְבַּע טַבַּעוֹת שְׁנַעֲשׂוּ לְמִכְבָּר:

כז (ז) נָבוֹב לַחַת תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ ח חֲלִיל לּוּחִין, תַּעֲבִיד כַּאֲשֶׁר הִרְאָה אֹתָךְ בָּהָר בֵּן יְתִיה: כְּמָא דְּאַחְזִי יִתָּךְ בְּטוֹרָא, בֵּין יַעֲבִדוּן.

ס"ח נָבוֹב לּוּחוֹת: כְּתִרְגוּמוֹ חֲלִיל לּוּחִין לּוּחוֹת עֲצֵי שֹׁטִים מְכַל צֵד וְהַחֲלָל בְּאֻמְצָע וְלֹא יֵהָא כָּלוֹ עֵץ אֶחָד שֶׁיֵּהָא עָבִיו ה' אַמּוֹת עַל ה' אַמּוֹת כְּמִין סֶדֶן: